

Chobotnice vrací úder

Prorůstání byznysu a politiky bylo a je považováno za značně negativní jev, zejména v postkomunistických ekonomikách, jakou ta naše nejspíš stále je. Poslední dobou se světová politika stále častěji zaměřuje i na oblast informačních technologií.

Nejde jen o notoricky známý soudní spor amerických státních orgánů s Microsoftem; válka mezi politiky a počítačovými firmami se postupně přenáší i do legislativních sfér a k orgánům státní výkonné moci. Velmi výkonným nástrojem mohou být třeba celní tarify, které hrály významnou roli už za studené války. Tehdy západní státy uvalily embargo na dodávky počítačových systémů do zemí sovětského bloku. Embargo se dnes vztahuje snad už jen na státy obviňované z podpory mezinárodního terorismu, ale celní války se vedou pořád. Příkladem může být nedávný nárůst cen paměťových modulů DRAM.

Boj o paměť

Pravda, na ceny paměťových čipů má značný vliv cyklický vývoj celosvětového trhu, ale nesmíme zapomínat na celní tarify. V prvním pololetí totiž uplatnily Spojené státy i Evropská unie značně vysoké clo na produkty společnosti Hynix, a to s odůvodněním, že Hynix získává nepřístupně vysokou finanční podporu od jihokorejské vlády. Američané zvolili celní sazbu ve výši 44,71 %, zatímco Evropa zavedla clo 34,8 % na dočasné období v délce čtyř měsíců. V případě Evropy můžeme hovořit o jakémsi ultimátu, které vypršelo v srpnu. Tehdy také Evropská komise rozhodla o prodloužení celní zátěže na dalších pět let. V případě třetího největšího světového producenta polovodičových čipů může jít o značné příjmy do státní kasy. Přesto se postoj EU i USA setkává s otázkami. Proč uvalit celní zátěž pouze na Hynix, když podobnou finanční pomoc dostává od jihokorejské vlády i Samsung? Zdá se, že se do konkurenčního boje vrhají i vlády. Američané totiž chrání svůj Micron, zatímco Evropa se snaží protežovat německý Infineon. Zatím se tedy nejsympatičtější jeví postoj Korejců, kteří nezavádějí cla, ale podali stížnost u světové obchodní organizace WTO.

Boj o patenty

Evropské orgány v Bruselu a Štrasburku však poslední dobou žijí i jiným tématem. Zřejmě i vy jste zaregistrovali agitační kampaň zaměřenou proti chystanému patentovému zákonu EU. Evropský parlament totiž v posledních měsících projednával návrh zákona, podle něž by se měla patentová legislativa EU přiblížit zvyklostem běžným v USA či v Japonsku; a to by znamenalo, že by šlo patentové chránit i software. Připomeňme si, že podle současného znění legislativy EU se patentové právo nevztahuje mj. na "matematické postupy, schémata založená na mentálních aktivitách, metody obchodních jednání a počítačové programy". Pokud by podaný návrh prošel, znamenalo by to značnou revoluci na softwarovém trhu. Třeba by někdejší British Telecom oprášil svůj starý nárok na patentování hypertextových odkazů, s nímž před lety neuspěl. Agitační kampaň vedená odpůrci tohoto návrhu (k "online stávce" se v srpnu připojilo několik tisícovek internetových serverů) přinesla dílčí úspěch: Evropský parlament odložil hlasování o novém zákoně na 22. září. Komunita open-source je přesto značně nervózní, neboť jí vedle společnosti SCO vyrostl další vážný nepřítel. Diskuse o patentech a intelektuálním vlastnictví bohužel není předmětem tohoto článku. My si můžeme jen poukázat na možné důsledky. Americký federální soud koncem srpna odsoudil společnost Microsoft k půlmiliardové pokutě za porušení patentových práv soukromé firmy Eolas Technologies a státní univerzity v Minnesotě. Microsoft kvůli tomu zvažuje zásadní změny ve svém internetovém prohlížeči (předmětem patentové ochrany má být i technologie ActiveX) a na svou stranu získal mj. i nezávislé konsorcium W3C. Pokud totiž Microsoft v odvolacím řízení neuspěje, bude muset velký počet webmasterů nejspíš rychle měnit podobu svých stránek, které jsou v drtivé většině optimalizovány právě pro MSIE.

Boj o hackery

Když už jsme u Microsoftu, musíme zmínit další jeho velký problém. Letní (skoro sarančí) invaze viru Blaster opět vyvolala debaty o bezpečnosti redmondských produktů. Zmíněný červ se rozmohl v důsledku dobře známé díry ve Windows, proti níž nabídl Microsoft záplatu už koncem jara. Drtivá většina uživatelů však ponechala své systémy nechráněné, a tak měl Blaster cestu více než otevřenou. Pod dojmem této epidemie (která měla podle některých pozorovatelů vliv i na srpnový výpadek elektráren na severovýchodě USA) nyní Microsoft zvažuje, že v dalších verzích Windows bude internetová aktualizace

systemu automaticky zapnuta. Na jedné straně se nemůžeme divit, neboť navzdory důmyslné licenční smlouvě společnost čelí případnému obvinění ze ztráty ušlého zisku. Na druhé straně - chtěli byste, aby se váš počítač bavil s Redmondem bez vašeho vědomí? Nejrozumnější cestou ven se jeví eliminace e-mailového klienta Outlook Express, který je nabízen zdarma spolu s internetovým prohlížečem Microsoftu a který se podle rady odborníků podílí na šíření počítačových virů drtivou měrou. Microsoft podle některých náznaků o tomto kroku uvažuje, ale oficiální vyjádření jsou maximálně vyhýbavá. Do antivirové honičky se v posledních měsících zapojují i výkonné složky. První šířitel viru Blaster byl zatčen koncem srpna v Minnesotě a o pár dní později zatkla rumunská policie dalšího mladíka, který byl obviněn z šíření varianty Blaster-F. Je zajímavé, že v obou případech jde o studenty, kteří snad jen modifikovali původní kód viru a byli prostě tak hloupí, že se nechali chytit. Zmíněnému Rumunovi hrozí až 15 let vězení. Takže pozor, s šířiteli počítačových virů se dnes zachází jako s opravdovými vrahy! A autor původního viru přitom zůstává neznámý... Policie se navíc stále více začíná zajímat o obsahy sdílených disků v oblíbených lokalitách (uživatelé na pražském Strahově asi vědí své). A není divu - internetová distribuce hudby i filmů se podle firmy Forrester Research stává hlavním hybatelem mediálního průmyslu. Forrester dokonce tvrdí, že se blíží "konec fyzických médií": v průběhu nadcházejících pěti let by měla být třetina multimediálních výtvarů distribuována přes síť, čímž se zřejmě myslí placené stahování hudby i filmů, video-on-demand a podobně. Kdo ví, jak u nás bude za dva roky vypadat nabídka internetového připojení, ale troufám si odhadovat, že řada čtenářů Chipu je na tento trend už připravena. Zaplatíte?

Konec okurkové sezony - AMD nahrazuje SCO

Možná je to skoro důvod k oslavě - společnost SCO poprvé za několik posledních měsíců nefiguruje na špičce největších burzovních nárůstů. Ne že by na tom byla špatně, ale jednadvacetiprocentní nárůst tentokrát na postup do první pětice nestačil. SCO přitom tvrději pokračuje v nastoupeném trendu a hodlá vybrat od firem, které používají linuxové servery, licenční poplatky. První faktury prý budou vystaveny koncem září a mají se týkat "několika tisícovek" společností po celém světě. Vzhledem k výši požadovaných poplatků (700 - 1400 USD za jednu procesorovou jednotku) to může představovat finanční injekci až v řádu desítek milionů dolarů. Uvidíme, jak si SCO povede v soudních síních legálními prostředky se už totiž brání nejen IBM, ale i linuxové firmy Red Hat a SuSE. Překvapivý je vzestup společnosti AMD, už vzhledem ke skutečnosti, že se podle všech předpokladů nenaplnují jarní optimistické prognózy ohledně prodeje procesorů Opteron. Prodejní oddělení AMD odmítalo v průběhu prázdnin publikovat konkrétní čísla, což by naznačovalo, že AMD nedokáže splnit svůj závazek a za první čtyři měsíce od uvedení prodat více Opteronů, než dokázala společnost Intel v případě svých procesorů Itanium za celý rok. Částečným zdůvodněním strmého nárůstu AMD mohou být spekulace, které se koncem léta objevily v některých světových médiích a podle nichž bude společnost AMD dříve či později odkoupena firmou IBM. Zdrojem těchto spekulací se stala publikace poradenské firmy Illuminata, podle níž se vazby mezi oběma firmami neustále upevňují. IBM prý dokonce staví na svém pozemku v East Fishkillu novou továrnu určenou k produkci procesorů AMD. Mimochodem - ve zmíněném komplexu se už dnes vyrábějí jádra procesorů PowerPC 970, která pak směřují k dalšímu použití u společnosti Apple. IBM se dnes k procesorům PowerPC staví značně rezervovaně, takže případná migrace na platformu AMD se nezdá zas tak přitažená za vlasy. My bychom přesto dali raději přednost o něco rezervovanějšímu postoji. Je jasné, že IBM investuje do platformy čipů AMD nemalé prostředky, ale to ještě neznamená, že by ji chtěla přímo kupovat. Navíc se spekulace o intenzitě vazeb mezi AMD a IBM přetřásaly spíše v první srpnové dekádě, zatímco největší cenový vzestup zaznamenaly akcie AMD až koncem srpna. Z toho lze soudit, že burzovní analytici reagovali na úplně jiné zprávy. Snad s tím nějak souvisí poslední analýzy mezinárodní asociace SIA, která předpovídá obecný nárůst odbytu polovodičových komponent. Ještě překvapivější je umístění společnosti Novell. Ta totiž publikovala hospodářské výsledky, které nebyly nijak dobré. Na investory zřejmě zapůsobil razantní postoj vedení společnosti, které pokračuje v propouštění zaměstnanců - teď to má být dalších 600 lidí, což tvoří zhruba desetinu současného stavu. S propouštěním souvisí restrukturalizační náklady, které také v současné době ženou účetnictví firmy Novell do červených čísel.

Ostatní - informační deficit

O dalších firmách z dnešní modré části burzovní tabulky jsme nezjistili žádné zajímavější informace. Je ale pravda, že 30procentní nárůst nebyl v srpnu nijak výjimečný - pět ze šesti sledovaných firem si v průběhu srpna polepšilo a Chipem sledovaný technologický index NASDAQ vzrostl skoro o devět procent. V rámci červené tabulky si můžete všimnout výrazného zastoupení asijských firem. Je zvláštní, že v časech nespěle naznačovaného oživení trhu s počítačovými komponentami jsou na tom jejich významní producenti tak špatně. Přisudme proto tento propad kurzovními fluktuacím amerického dolaru, resp.

východoasijských měn. Společnost SGI bohužel v Asii nesídlí, takže zde musíme hledat jiné vysvětlení. Pokud sledujete naši finanční rubriku dostatečně dlouho, jistě víte, že se SGI už několik let brání hrozbě bankrotu; na těchto stránkách jsme ji koneckonců už několikrát odepsali. Tentokrát zasadila další ránu burzovní organizace S&P, která snížila rating společnosti SGI na nejnižší možnou hodnotu. To znamená, že dnes může společnosti SGI poskytnout další půjčku jen naprostý šílenec. Analýza S&P odhaduje, že současná hotovostní a úvěrová aktiva SGI postačují na běžný provoz zhruba do jara 2005. Do té doby by se tedy mělo o osudu kdysi tak slavné počítačové firmy definitivně rozhodnout.

Pohodová strategie HP

A na závěr alespoň krátký komentář k některým hospodářským výsledkům. Jednou z osmičky firem, které v srpnu zaznamenaly burzovní propad, byla totiž i společnost HP. Publikované výsledky sice nevypadají zrovna zle, ale pětiprocentní nárůst obrátu analytikům rozhodně nestačil (před rokem totiž vedení HP po fúzi s Compaqem slibovalo dvojnásobek dosažené hodnoty). Navíc se divize osobních počítačů opět propadla do ztráty. Když to srovnáte s výsledky společnosti Dell, která je dnes asi hlavním konkurentem HP, pochopíte, proč se na hlavu Carly Fiorinové snáší stále častěji kritika. Ta však suverénní šéfce HP těžkou hlavu rozhodně nedělá: "Ano, asi jsme mohli dosáhnout lepších výsledků, ale ty přece jednou přijdou." Carly Fiorinová je každopádně v klidu. Zatímco HP hodlá propouštět další tři tisícovky zaměstnanců, stále se najdou oblasti, které procházejí obdobím růstu. Šťouralo- vé z amerického počítačového tisku objevili minimálně jednu: skupina soukromých letadel HP (ironicky označovaná jako Air Fiorina) nabírá letušky. Zájemci o tuto práci mohou najít přihlašovací formulář přímo na www.hp.com.

Vzestupy...				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	1. 8.	5. 9.	Absolutní	Relativní
AMD	7,19	12,10	4,91	68,29 %
Novell	3,58	5,13	1,55	43,30 %
Netw. Ass.	11,13	15,10	3,97	35,67 %
Enterasys	4,65	6,30	1,65	35,48 %
Macromedia	20,45	27,20	6,75	33,01 %

... a pády				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	1. 8.	5. 9.	Absolutní	Relativní
Rambus	18,07	16,42	-1,65	-9,13 %
Acer	56,00	50,00	-6,00	-10,71 %
Asustek	98,50	85,50	-13,00	-13,20 %
Via	60,00	49,60	-10,40	-17,33 %
SGI	1,15	0,95	-0,20	-17,39 %